

דמוקרטיה במשבר:

מימון פוליטי באמצעות עמותות

הצעת חוק שירות הציבור (מתנות) (תיקון) – תרומה למימון הליך משפטי או טיפול רפואי וחובת דיווח), התשפ"ג – 2023

א. עיקרי הצעת החוק

על-פי הצעת החוק עובדי ציבור ונבחרי ציבור יהיו רשאים לקבל תרומה כספית מהציבור הרחב למימון הליכים משפטיים או טיפולים רפואיים הכרחיים. על-פי הצעת החוק גיוס המימון יעשה רק באמצעות עמותה שמטרתה היא מימוש הוראות החוק בלבד.

ב. השלכות על ארגוני החברה האזרחית בישראל

בחוות דעת היועצת המשפטית לממשלה (באמצעות המשנה ד"ר גיל לימון) מיום 5.3.3023 הובהר כי: "יש להתנגד להצעה, מכיוון שיש בה כדי להתיר ניצול של התפקיד השלטוני או של המעמד הציבורי של עובד הציבור לשם הפקת טובת הנאה, פרטית או אחרת, בניגוד מוחלט לדין הקיים שתכליתו שמירה על טוהר המידות בשירות הציבורי ועל חובת הנאמנות הבלעדית של עובדי הציבור לאינטרס הציבורי".

מעבר לעילות המנויות בחוות הדעת של היועצת המשפטית לממשלה חשוב להדגיש כי הצעת החוק, מייצרת פתח לשימוש בעמותות ככלי לגיוס מימון ישיר ואישי עבור הוצאות פרטיות באופיין של נבחרי ציבור.

ולהבהיר: עמותות רשאיות לפעול במגוון אמצעים לקידום מדיניות למען **מטרות ציבוריות**, באופן שעשוי להיות בעל השלכה במרחב הפוליטי. אולם, הצעת החוק מייצרת את מנגנון העמותה למימון **מטרות פרטיות** של נבחרי ציבור, ומשום כך עשויה לפגוע במעמדן של עמותות ולהוביל לפוליטיזציה של ארגוני החברה האזרחית בישראל.

